

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг таньгчн болн Элэт балгсна комитетсин, Күч-көлсчнрин депутатрин Таньгчн болн балгсна Советсин газет

№ 62 (2895) | 1957 дж. августин 6 | Үнн 20 деншг

Ставропольск крайин колхозмуд болн совхозмуд буудә белдлгәнә зурагән болзгаснь урд нүцәв

КПСС-н XX-ч хургин гаргьсн, тууджд орм шидврмүдиг күцәдж, социалистическ селәнә эдл-ахуг делгрүллгәнд болн советск оln-әмтнә бәәдл-джиргәлиг бәәхтә байн кехин туст өгчәх партин Центральн Комитетин болн Правительствин килмджд күдәвртә кергәр хәрү өгч, Ставропольск крайин селәнә эдл-ахул көдлгч күч-көлсчнр 71,8 сай пуд буудә (эрднн-шишә, тутрғь угагәр) белдл зурагән болзгаснь урд, августин 1-шинд күцәкчв. Цагән гуирин буудә орулдж өглгәнә зура 120 процент күцәгдв. Государствд буудә орулдж өглгән бола бәәнә.

Курсавск района колхозмуд болн совхозмуд государствд 4,7 сай пуд буудә орулдж өгв, Благодарненск района— 4,5 сай пуд буудә, Красногвардеевск, Невинномыссск болн Ново-Александровск райодин — 4,2 сай пуд буудә, Ипатовск района— 4 сай пуд буудә, Петровск района колхозмуд болн совхозмуд — 3,8 сай пуд буудә государствд орулдж өгцәв.

Крайин колхозмуд болн совхозмуд буудән экәр бийсэн тетгчкәд, колхозникудин күчкөлснә өдрмүдт буудә өгчәцхәнә.

Тәрәг хадад унъгачкад, салу цокджд авлг янзта көдлмшиг ик өргәр орлцулдж, крайин колхозмудин болн совхозмудин икнәкнә эн джил тәрәнә ургьц хуралгән 6—10 хонгин лотр кедж төгсәцхәв. Тиигд салу кевәр 1 сай үлү гектар буудән ургьц хурагдв.

Крайд социалистическ дөрлдә келгәнә эк татджд седвәрч болсн — Ново-Александровск района колхозникуд, МТС-н болн совхозмудин механизатормуд болн көдлчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр тәрәнә ургьц хуралгән бурдә-мдждтәгәр кецхәв. Ургьц хуралгән район 8-хн хонгин дунд дуусв, тәрәгәнә мел цугтнв салуднв хаджд унъгачкад, буудәгннв цокджд авб. Тер района „Темижбекский“ гидг совхозд 16 миньгн гектар газрт тәргдсн буудән культур 4-хн хонгин дунд салу хаджд унъгачгдв, терүг цокджд авад, государствд орулдж өглгән көдлмшин 8-хн өдрин дунд дуусгдв.

МТС-н болн совхозмудин механизатормуд тәрә хуралгәнә көдлмшин айта гидг үлгүр үзүлцхәв. Комбайнар тәрә хуралгәнә мастермуд, Социалистическ Күчкөлснә Героймуд уурмуд Гурьев П. В., Купреев П. Я., механизатормуд уурмуд Мырзев И. С., Куприков И.

И. Семьяков А. И., болн нань чигн улс өдр болгән 50—70 гектар тәрә хураджав. Комбайнермуд уурмуд Бабешко Г. И., Крахун П. И., Куликов И. П. тәрәнә баалс хурадж, цокджд авлгәнд өдр болгән норман давулдж күцәдждәцхәв.

Кесг автомаши йовулачнр буудә зөблгәнд айта кевәр көдлджәцхәв. Шофермуд уурмуд Турчин В. К., Лабинцев В. И., Худокориев А. М., нань чигн улс даалгьврән 200-гар процент күцәдждәцхәв.

Әмн болгәнә тоод мах, үс, тос гаргьлгәр Америкин Соединенн Штатсиг өбрхн джилмүдин эргцд күцджд авхмн гидж дуудсн КПСС-н Центральн Комитетин болн Советск Правительствин дуудврт хәрү өгч, Ставрополин күчкөлсчнр малас гардг эдл-уш элвгдждүлхн туск төриг эн джил сәәнәр күцәджд бәәцхәнә. Мах белдлгәнә болн хулджд авлгәнә өрәл джилә зура 130 процент күцәгдв. Июлин 20 күртл государствд, 1956 джилн эн өдр күртл орулдж өгсн уснәс 48 миньгн тонн усн икәр орулдж өггдв. 29, 1 миньгн тонн сән чинртә ноосн орулдж өггдв, эс гидж нидн джил орулдж өгснәс 4,600 тонн икәр өггдв. Онд белджд болн хулджд авлгәнә джилә зура болзгасн урд күцәгдв, 165 сай өндгн белдгджд, хулдгджд авгдв, эс гидж нидн джил ним цагин эргцд орулдж өгснәс 86 сай өндгн икәр өггдв.

Ода болхла, Ставропольск крайин колхозникуд, колхознице, МТС-н болн совхозмудин көдлмшчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч джилин өдниг чинртә кевәр тосхар ноолдвр кедж, малин хот белдлгьиг сәәнәр кедж, кергтә тоот силос күтц даржд авч, зармин, эрднн-шишән, нарн-цецгин ясна болн темснә ургьциг ахр болзгин дунд хурадж авч, зябь хагьлгьиг болн намрар тәрә тәрлгьиг сән чинртәгәр кедж, мал үвлзүллгьид кергтә хашахаацниг цугтнв цаглань белджд, селәнә эдл-ахун эдл-уш гаргьлгьиг икдүлхәр авсн даалгьврән күцәджд, ууғәрн тегәд, Ленинә хаалгьар уралан, коммунизмүр ицгтә кевәр йовджд йовх мана социалистическ Төрскнә күчиг улм батруллгәнә төрт чинртә дөнъгән күргхәр эврәннв цуг чидләрин шундждәцхәнә.

СССР-т әмтн бәәдг гермүд тосхлгьиг делгрүллгәнә тускар КПСС-н Центральн Комитетин болн СССР-н Министрмүдин Советин тогтавр

Күчкөлсчнрин бийснв эзлдждәх йосн тогтсн социализмин орн-нутгт оln-әмтнә бәәхтә бәәдл-джиргьлин кемдждг өбдлүллгән эрки чинртә төрмүдин негнв болджана. Оln-әмтнә джиргьлин болн кишгин туск, терүнә бәәдл-джиргьлинь сәәрүлхин туск күцләс ах төр Коммунистическ партыд болн Советск правительствд уга.

Мана орн-нутгт йосн күчкөлсчнрин гарт орсна хөбн, Советск государств экономическ бәәдлән газадин өлмәд багтлго, тустан бәәлгәнә төртәвгдсн, терүг угагар Советск йосиг интервентнрәс харсджд авч, орн-нутгиг социалистическ кевәр хуврәджд болш уга бәәсн.

Орн-нутгин төвкнүн бәәлгәнә улин ульн болгч — нургьлдж күнд индустр өсгджд-өргдждүлх леничск генеральн заавр арднв орджд күцәгдәд, хаана йосна Арәсә медлг уга промышленностин ним әнъг: трактор келгәнә, автомобиль келгәнә, станок келгәнә, химическ болн авиационн промышленность тосхлгьнә, селәнә эдл-ахун маши келгәнә әнъгс бурдәджд гаргьад, нефть гаргьлгьнә промышленностиг, хар металлургиг, күнд индустрин талдан чигн кесг эрки чинртә әнъгсиг унъгарнв хуврәджд ясад, орн-нутгиг электрофицировать келгәнә туск Алдр Ленинә герәс диивлртәгәр күцәгдәд, Коммунистическ парты болн Советск правительств нам түрүнвктәвн джилмүдин эргцд әмтн бәәдг гермүд тосхлгьиг әль бисәрнв өсгджд-өргдждүлджәлә.

Индустрин шин центрмүд гарлгән — балгьсдин, поселкени тоогннв өсгв. Орн-нутгт — Магнитогорск, Амур гол деерк Комсомольск, Караганда, Сталинск, Кировск, Балхаш болн нань чигн кесг тиим шин балгьсдуд өсджд гарцхав.

Орн-нутгт әмтн бәәдг гермү тосхлгьн Төрскән харслгьнә алдр ик дәәнә күчр джилмүдт чигн зогсджасн уга. Дәәнә көләс болн фашистск булагачнр эзлснәс көлтә әмтн бәәдг гермүд ик гилгәр үрджд гарутсн: 1700-гар балгьсдуд болн поселкс эвдржд одсн болжд гарв, әмтн бәәдг гермүдин 70 сай шаху квадратн метр агьунь уга кегдсн, 25 сай гар күн мал-герәсн, өлгәләсн хагьцсн. Дәәнә цагин түрү бәәдл цугтан 50 сай шаху квадратн метр агьута әмтн бәәдг гермүд тосхлгьад, бас шинәс ясджд зогсәдсн.

Советск оln-әмтн фашистск булагачнриг күүчәд, партин

Партийн, советск, пофсоюзн, комсомольск организац тосхачнрин кесг оln әәрмслә, предприятисын болн учреждениесын коллективслә хамдан эврәннв седвәртә чидлән әмтн бәәдг гермүд тосхлгьнд бәәх цуг эв-аргьиг гаргьджд авлгьнур болн олзлгьнур залцах, өбрхн шидр джилмүдт мана орн-нутгт гермүдин туст бәәх дуту-дунд-сиг уурулх — оln-әмтнә гол-ах төриг эркдждән уга күцәх, гиджд КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет ицдждәцхәнә.

Болн правительствин гардврт дәәнә хөбтк джилмүдт СССР-н оln-әмтнә эдл-ахуг хәрү бурдәджд зогсалгьар болн цааранднв өсгджд-өргдждүлгьәр агьу ик ашта көдлмш, кев. Цуг оln-әмтнә күчлгьәр дәәнә күчр уршг үзгдәд, уга ахр болзгт уга кегдлә. Әмтн бәәдг гермүд тосхлгьнә халхд чигн дала әдл көдлмш кегдлә. Балгьсдудин әмтн бәәдг гермүдин көрнъг күцдән зогсагдх бәәтхә нам дәәнә өмкәс зөвәр икдсн.

Зүг 1946—1950 джилмүдин эргцд балгьсдудар болн көдлмшчнрин поселксәр цугтан 300 сай шаху квадратн метр агьута әмтн бәәдг гермүд тосхлгьн болн ясгджд зогсагдсн, эннв революцин өмк Арәсән цуг балгьснә әмтн

бәәдг гермүдин көрнъгәс 1,5 холван даву ик болджана. Әмтн бәәдг гермүд тосхлгьн селән газрар чигн өргн кевәр делгрв. Тер цагин эргцд колхозникуд болн селәнә интеллигенцир әмтн бәәдг 5,7 сай шаху гермүд тосхв.

Әмтн бәәдг гермүдин цуг көрнъгнв балгьсдудар болн балгьснә бәәдлтә поселксәр советск йосна джилмүдин эргцд 3,7 дакджд икдв. Тер джилмүдин эргцд Москвад, Ленинград, Киевд, Горькийд болн орн-нутгин талдан чигн балгьсдудар кесг миньгн шин гермүд бәргдәд, эдлгьнд орулгдсн. Тиигәд, Москвад әмтн бәәдг гермүдин көрнъгнв 1956 джилн бәәсн әмтн бәәдг гермүдин көрнъгәс хойр холван давджд өсв. Зүг 1956 джилд Москвад 1,374 миньгн квадратн метр агьута әмтн бәәдг гермүд бәргдсн, 1957 джилд болхла, Московск тосхачнр 1 сай 800 миньгн квадратн метр агьута шин гермүд бәрәд эвлврт өгх даалгьвр авцхала. Орн-нутгин талдан чигн балгьсдудар әмтн бәәдг гермүдин көрнъг зөвәр өсв. 1956 джилн эклцәр Горький балгьснд әмтн бәәдг гермүдин көрнъг, 1926 джилинлә дүнъгцүллгьәр 4,2 холван икдв, Новосибирскд — 6,5 холван, Свердловскд — 5,4 холван икдв. Болв орн-нутгт промышленн тосхлтин йовуд сүл цаг күртл әмтн бәәдг гермүдин тосхлгәс давджд йовла. Күнд промышленность бурдәгдәд, терүгәрн оln-әмтнә эдл-ахун цуг авьсиг күчтә кевәр өслгз тетгәд, селәнә эдл-ахун производствиг темдгтә сәәнәр өсгджд-өбдлүләд, энүнә улд советск оln-әмтнә бәәхтә бәәдл-джиргьлин болн эрдм-сургьулин кемдждг темдгтәгәр өбдлүлгь күцхин эркд зөвәр ик эдл-уш болн мөнънв керглгдсн. Эн учрар әмтн бәәдг гермүд тос-

хлгьн оln-әмтнә неквәс үлдж йовсн. Терүнлә хамдан, күчкөлсчнрин бәәдл-джиргьлин кемдждән өбдлснә болн теднә эрүл-менд харлгьнә көдлмш, дакад бәәдг бәәдлнв ярсна ашд мана орн-нутгт күн төрлгән джил болгән өсәд, әмәр гарутлгьн темдгтәгәр багьрад, оln-әмтнә тонь өсәд йовна. Орн-нутгиг индустриализәц келгәнә агьу ик зура күцәсн болн промышленн шин центрмүд өсджд гарсн учрар, балгьсн газрин оln улсин цуг тонь сүл 30 джилн эргцд 3 холванас икәр өсв.

Оln-әмтн түргәр өслгьн, түрүлдж промышленность өсджд-өргдждлгьн, әмтн бәәдг гермүд тосхлгьнә көдлмш тасрхә угагьар делгрдг болв чигн әмтн бәәдг гермүдин төр берк-чинртә төрмүдин негнв бола бәәггә. Кесг балгьсдин болн көдлмшчнрин поселксин болн селәдин оln-әмтн, бәәх сән гермүдәр татг бәәнә. Зөвәр оln өрк-бул ода бийнә хуучн, му гермүдт бәәцхәнә.

Оln әмтн бәәх гермүдәр татугьар теткдлгьн — әмтн бәәх гермүд тосхлгьнд ода бийнв бәәх дуту-дундсин уршг болджана. Государств эн кергт йилгджд гаргьлгдг мөнънв кесг союзн республиксәр, крайсар, областьсар, балгьсдар болн райодар олзлгдхш; гермүд тосхад эдлгьнә зура күцәгдхш, материалн эдл-уш болн күчкөлснә көрнъг кесг объектсәр тархадна, ик-ик гермүд тосгьхнн орд балгьснә оln-зүсн әнъг газрар бәәдг участкар гермүд тосхлдж салвлна. Ода балгьсдар гермүд бәрлгьн урднв кесг саамдан зогеджах гермүдиг учр-зөв угагар орминв сулдхджд хамхлгьтәгьар кегднә, энүнә ашд әмтн бәәдг гермүдин агьунь багьрад, геелрнә. Әмтн бәәдг район зурлгьнә болн тосхлгьнә кесг проектсәр әмтн бәәх гермүдин тосхлтиг унтәрүлгд, дакад чинринв багьрулдг кесг йовлд ода бийнә гаргьднә.

Кесг промышленн предприятия болн организацсин гардачнр әмтн бәәдг гермүдин тосхлтин кемдждәгннв икдүллгьнә немп көрнъг болн эваргь хәәх седвәр гаргьхш. Балгьсдар болн поселксәр бий-тустан гер бәрдж авлгьн татгар кегднә, кесг газрумдар күчкөлсчнрин депутатрин бәәрн газрин Советсин куцәгч комитетс, п предприятиясин болн учрежденьсин гардачнр гер бәрдждәх улст эрки кергтә дөнъ-тус күргхш, поселкс сәәхрүлдж яслгьнд нөкд болхш, тустан гер бәрәчнриг, әмтн бәәдг гермүд тосхлгьнә коллектив бурдәх иц.

(Цаарандкнв 2-ч халха)

СССР-Т ҮМТН БААДГ ГЕРМУД ТОСХЛГЫГ ДЕЛГРҮЛЛГЭНЭ ТУСКАР

КПСС-н Центральн Комитетин болн СССР-н Министрмүдин Советин тогтавр

(цаарандкнь)

Тустан гер барлгын ода бийн тосхлтин материал болн нанг чигн кергтэ юмсар мууггар тегднэ. Промышленн предприятын партийн болн профсоюзн организац бий-тустан гер барлгын гардлгэнас кесг саамдан хольджджана.

Селэн газрмудар амтн баадг гермүд тосхлгн некврас бас тигдг үлддг йовна, энн сельск тосхлг татуггар бүрдэлгнэ болн энүнэ производственн-техническ күч-уга көрнөгтэн уршг болджана. Кесг колхозмудар дангын көдлг тосхлтин бригадс уга, колхозмуд хоорлд бэргдг тосхлтин срганизац болн предприягс баггар бүрдэгдсн баанэ.

Балгсдар болн селэн газрмудар амтн баадг гермүд тосхлтин йовуд, тосхлтин материал татгн учрар кесг саамдан бэргджджана. Республиксин, крайсин, областсин, балгсдин зэрм партийн болн советск органс, промышленн предприягс болн тосхлтин организац амтн баадг гермүд тосхлгн кергт баарн газрин тосхлтин болн промышленн шагмуд олзлгнэна төрт зөвтэ седвэрэн гарггцахаш. Амтн баадг гермүд тосхлгнд промышленн предприягсин шагмуд, тус йилгэл төмр-цб буслгвгнэнас гардг теднэ нүүрснэ

гын квадратн метр агьута гермүд бэрх даалгвэр авчав, энн Горьковск областьд бэргдх амтн баадг гермүд тосхлгнэна государственн зурагын 60 процентн болджана. Горький, Сталинград, Харьков, Воронеж болн орн-нутгн талдан чигн кесг балгсдудин предприягсин күч-көлсчирин бийсинэ төлэ гермүд бэрхин төлэ эс олзлгдджах материалс болн оборудованьс, предприягсин шагмуд хяадж авад, тосхлтин материал гарггльг бүрдэжджана. Сан серл-седвэрин үлгүр болгч эн эклц, партийн, советск болн профсоюзн органсин халхас аль-бис дөнөг-тус үзх зөвтэ. Эн ончта сан седвэрт мана орн-нутгт амтн баадг гермүдин туск төрарггьта болхла түргэр хагьлдж авх күч-көлсчирин зүткмдг-шунлт үзгджджана.

КПСС-н ЦК болн СССР-н Министрмүдин Совет, бдгэ цагт болхла амтн баадг гермүд тосхлггын цааранднь делг-рүллгнэ олн-амтнд ик туста чинр зүүжджана, тигад эн кергиг күцэлгнэ цуг партийн, советск, профсоюзн, эдл-ахун органсин, цуг советск олн-амтнэ нег ончта ик төрнэ болджана гидж тоолдждацхана. Советск Союзин Коммунистическ партин XX-ч хургин шииврэр зургьдгч тавн

цааранднь делг-рүллж келг-интеллигенцт ямаран тө гермүд тосхлгддг бггдхинь батлгха гидж даалгьхмн.

Административн экономическ райондар тосхлтиг гардлгг бүрдэлгнэ ведомствс хоорлд гардг харшатиг уурулад, амтн баадг тосхлгт кедж йовцхах тосхлтин индустриин предприягсиг болн тосхлтин организациг икдүлсн дееран специализац кедж болхиг теггхмн.

КПСС-н ЦК болн СССР-н Министрмүдин Совет бдгэ цагт болхла амтн баадг гермүд тосхлггын цааранднь бсгдг-бддлүлдж болхд кергтэ тоот хамг манд баанэ гидж тоолхцагьад, ахр болзгин эргцд амтн баадг гермүдин көрнөгиг зөвэр бслгь күцхмн, тигад бөрхн 10—12 джилин туршарт мана орн-нутгт амтн баадг гермүд эс күртдгиг уга кехмн гисн төр тавлжджана.

КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет тогтаджацхана:

1. СССР-н Госпланд, союзн республиксин Министрмүдин Советс болн Министерствс, олн-амтнэ эдл-ахун бслтин

государственн зурад амтн баадг гермүд тосхлггын темдг-гидж йилгьхлэрн, бөрхн 10—12 джилин эргцд күч-көлсчирт баадг гермүд эс күртдгиг уга кех некврас иштэгьгар кецхатхэ гидж даалгьхмн.

2. 1956—1960 джилмүдт амтн баадг гермүд тосхлгнэна государственн зураггар көдлмнит орх амтн баадг гермүдин цуг заны 215 сай квадратн метр болх зөвтэ гидж темдглхмн, КПСС-н XX-ч хургин зааврар батлгдсн тер тонь 205 сай квадратн метр баанэна эрд, терүнэ тоод: 1957 джилд—34 сай квадратн метр, 1958 джилд—42 сай квадратн метр, 1959 джилд—51 сай квадратн метр болн 1960 джилд—60 сай квадратн метр.

3. 1956—1960 джилмүдт амтн баадг гермүд тосхлггын балгсдар, балгсна авцга поселк-сар, МТС, совхозмуд болн леспромхозсар, олн-амтнэ бийсиннь болн государствас бггддг бггйэ мөнбяр кегддгиг урднэ 84 сай квадратн метр темдглгдсн баанэ, 113 сай квадратн метр заятэ болхд күргдг бсгхмн гидж батлхмн, терүнэ тоод: 1957 джилд—13 сай квадратн метр, 1958 джилд—19 сай квадратн метр, 1959 джилд—29 сай квадратн метр болн 1960 джилд—41 сай квадратн метр.

4. Амтн баадг гермүд тосхлггын колхозмудт, колхозникудин болн селанэ интеллигенцин чидлар тосхлгнэ 1951—1955 джилмүдт—2,3 сай гермүд баанс болхла, 1956—1960 джилмүдт 4 сай гермүд күргдг бсгхмн, терүнэ тоод: 1957 джилд—750 миньгн гер, 1958 джилд—800 миньгн гер, 1959 джилд—850 миньгн гер болн 1960 джилд—900 миньгн гер.

5. СССР-н Госпланд, союзн республиксин Министрмүдин Советстэ хамдан, джил болгын союзн республик болгьгар колхозникудт болн селанэ

государственн зурад амтн баадг гермүд тосхлггын темдг-гидж йилгьхлэрн, бөрхн 10—12 джилин эргцд күч-көлсчирт баадг гермүд эс күртдгиг уга кех некврас иштэгьгар кецхатхэ гидж даалгьхмн.

6. Союзн республиксин Министрмүдин Советс хойр сарин дотр совнархозмудт болн күч-көлсчирин депутатирин баарн газрин Советсин күцэгч комитетст 1956—1960 джилмүдт амтн баадг гермүд тосхлгнэна даалгьвэр йилгьдг бггтхэ, терүндэн онц-онц ик балгсдудар амтн баадг гермүд тосхлггын салгьдг кетхэ гидж даалгьхмн.

7. 1958 джилас авн балгсдар амтн баадг гермүд, культурно-бытовой болн коммунальн тосхлтиг подрядн кевэр кедгиг күцагч комитетс нерн деерансн даалгьвэр бгч кедг болгьхмн. Эн тосхлгсар проектн-изыскательн көдлмш келггиг зокал метэр областин (крайин) күцагч комитетсин болн горисполкомсин икдүлгдчксн проектн организацс күцаггч зөвтэ.

8. Союзн республиксин Министрмүдин Советс, областсин (крайин) күцагч комитетс, 1957 джилин декабрин 1-шин күртл, 1958—1960 джилмүдт амтн баадг гермүд, культурно-бытовой болн коммунальн тосхлтиг онц-онц ик балгсдар ягьдг багтахин туск зура батлгха гидж даалгьхмн, энүган кехлэрн, амтн баадг гермүд тосхлларн сул баах газриг олзлгч, ода баах гермүдиг хамхлдж болш уга болн тосхлтиг нургьдг нег газр кедг болхиг тоодан авх кергтэ.

9. Горький балгсна болн нань чигн зэрм балгсдар промышленн предприягс болн организацсин көдлмшчир болн үүлд церглэчир эрваннь чидлар амтн баадг гермүд тосхлгг кедж сан седвэр гарггсинь збвшархмн. Эн седвэрнэ амтнэ баадг гермүд тосхлггиг хурдар кедж ясрулхин төлэ олн-амтнэ джисанэ эклцнэ болджана, теднэ социалистическ медрлнэ ик бддан бссинэ үзүлджаснь тер.

Амтн баадг гермүд тосхл-

гьгиг бсгдг-бргджүлхин төлэ, промышленн предприягс болн организацсин көдлмшчир болн үүлд церглэчир амтн баадг гермүдиг эрваннь чидлар тосхлггиг буульдж келгүлгн болджана гидж тоолхмн, амтн баадг гермүд тосхлгнэна кирцаг икдүлдж болх нег хаалгьнэ эн болджана, эн кевэр амтн баадг гермүдиг көдлмшгнэ оруулггиг хурдудлж болхмн.

10. Предприягсин болн организацсин көдлмшчирин болн үүлд церглэчирин күчн-чидлинэ шуд орлуулгддг амтн баадг гермүд тосхлгг келггиг, капиталн гаруггар амтн баадг гермүд тосхлггнд йилгьдсн мөнбг чигн олзлдж, тер мет предприягсд болн организацсд государственн капиталн тосхлггнд бггдсн мөнбгнэс талдан гаргьдсн мөнбгиг батлгдсн диг-дараггар олзлдж болхмн, терүн дотр предприягтин көрнөгд, директорин (начальникин) көрнөгд, ширпотребин көрнөгд гаргьдсн мөнбгиг Цугсоюз социалистическ дбрлдэнэ диггар бггдсн мбрэ болн предприягсд болн организацсд бггддг нань чигн мбрэсиг олзлдж болхмн.

11. Предприягсин болн организацсин гардачирт ним зөв олзлдж чадх аргь бгхмн: деер заагдсн, амтн баадг гермүд тосхлггнд, цуг баах тоот мөнбгнэ негдүлдж чадх зөв зураггар кегдх болдг амтн баадг гермүд тосхлггнд гаргьдсн мөнбгиг болн тер мет шишлнэ гаргьдг бггдсн, предприягсин болн эдл-ахун организацсин гартнэ баах, зураггар кегдх зөвтэ тосхлгтас талдан кегдх тосхлгт бггдсн мөнбгиг негдүлэд, олзлдж болх зөв бгхмн;

Амтн баадг гермүд государственн тосхлгнэ (цуг заны сай квадратн м.)	Амтн баадг гермүд күч-көлсчир бийсинэ балгс-дар, поселк-сар, МТС, совхозмудар болн леспромхозмудар тосхлгнэ (цуг заны сай квадратн м.)	
РСФСР	149,0	68,0
Украинск ССР	29,5	21,4
Белорусск ССР	3,9	3,1
Узбекск ССР	3,9	3,0
Казакск ССР	15,0	7,7
Грузинск ССР	2,1	1,9
Азербайджанск ССР	2,3	1,4
Литовск ССР	1,2	0,8
Молдавск ССР	0,8	0,7
Латвийск ССР	1,3	0,7
Киргизск ССР	1,2	1,1
Таджикск ССР	1,0	0,7
Армянск ССР	1,2	0,9
Туркменск ССР	1,3	1,1
Эстонск ССР	1,3	0,5

профсоюзин организацсда зөвшалэд 1957—1960 джилмүдт, предприягтин көрнөгд, директорин (начальникин) болн ширпотребин көрнөгд гаргьддг мөнбгнэ болн тер мет предприягсд болн организацсд Цугсоюзин социалистическ дбрлдэгьгар бггддг мбрэн болн нань чигн бггддг мбрэсин мөнбгнэ 70 процент күртлинэ амтн баадг гермүд тосхлггнд гаргьдг чадх зөв бгхмн, эн мөнбгнэс талдан эдлврт гаргьдг аньгинэ терүндэ ирлцүлдж багьрулхмн;

1958 джилас авн эклдж предприягтин көрнөгд болн директорин (начальникин) көрнөгд бмнэснэ тосдг мөнбг таслдж гаргьлггиг негдгч, хойрдгч болн гурвдгч кварталмудин балансар девснэ кедж көрнөгин цуг тоогьас 60 процентинэ гаргьдг болхмн, энүг бдгэ цагт баах положенэс иштэгьгар кехмн.

12. Министрмүдт, ведомствс болн экономическ административн районин совнархозмудт эрваннь гарг баах промышленн предприягс болн эдл-ахун организацсд амтн баадг гермүд тосхлггнд предприягтин, директорин (начальникин) көрнөгд йилгьдг бггдг мөнбг олзлсн дееран немур гидж предприягтин (органзацн) темдглсн зурагьгасн давулдж авсн олз-оругьгн 30 процент күртлнэ олзлдж чадцхах зөв бггтхэ гидж даалгьхмн.

(Цаарандкнь 3-ч халхд.)

СССР-Т АМТН БААДГ ГЕРМҮД ТОСХЛГЫГ ДЕЛГРҮЛЛГЭН ТУСКАР КПСС-Н ЦЕНТРАЛЫН КОМИТЕТИН БОЛН СССР-Н МИНИСТРМҮДИН СОВЕТИН ТОГТАВР

(Цаарандкнь).

13. СССР-н Министрмүдин Советин 1956 джилд апрелин 18-д гаргьсан 492 номерта тогтаврн 3-ч-пунктиг эдлахун цуг организацет тархагьад, талин предприятьслэ болн эдл-ахун организацслэ негдэд амтн баадг гермүд тосхлгьнд, батлгдсн диг-дарагьар халадж, государственн зурагьар тосхлтд оггдсн мөнъгнэс давулд чигн олзлдж чадцгах зьв бгхмн.

14. Керм тер бэрх гермүдин сметн үнэс 25 процентас багь биш белн мөнъгн баахла, тосхлгьна кьдлмш болзган дуустл тер кьдлмшиг цугтнь дуусх мөнъг хоршахин толә, эс гидж эклкесн тосхлгн дуусхд зурагьар гаргьдях мөнъг олхин толә. Гермүд бэрх зура деер кьдлмшчирин болн уулд церглэчнрин шишлнь бийсиннь чидлэр кегдгях капиталнь кьдлмшт гаргьсн мөнъгнэс, амтн баадг гермүд бэртхэ гидж промышленн предприятьд болн эдлахун организацет зьв бгхмн.

Предприятьсин болн эдлахусин гардачнр предприятьсин оборотн мөнъгнэс капиталнь тосхлгь кедгинь, дакад тосхлгьнд гаргьчкесн мөнъгнэс кедж гаргьдях продукциянь бийсиннь үнднь орулдгинь уурулхмн.

15. Предприятьс болн организацет хозяйственн кевэр, теднэ кьдлмшчнр болн уулд церглэчнр эврәннь чидл орулдж кегдгях амтн баадг гермүд бэрлгьнэ сметет зурагьар хоршлгь хурах темдглгьг уурулх, тосхлгьна үн дееран баах гаругин кемдженэс зьвэр икар багьрулхмн гидж батлхмн.

16. Промышленн предприятьсин аргь чидлэр болн кьдлмшчирин болн уулд церглэчнрин бийсиннь чидл орулдж кегдгях амтн баадг гермүд бэрлгьнд олн зүсэр дьөньсн дееран, түүг улм делгрүлтхэ гидж союзн республиксин компартин ЦК-д, партин крайкомст, обкомст, горкомст, союзн болн автономн республиксин Министрмүдин Советед, совнархозмудт, министерствет, крайсин, областьсин балгьсдин күүцгч комитетет, предприятьсин, эдл-ахун организацисин болн учрежденсьин гардачнрт даалгьхмн.

17. Амтн баадг цьон давхр гермүд тосхлгьг икар индустриализовать кехин болн энүг бэрлгьнэ унинь багьрулхин толә орн-нутгт цуцата цьон давхр гермүд бэрлгьг цуг баах эв-аргьар икдулад, 1960 джил куртл цуцата нег кев-кецтэ амтн баадг гермүд кедж гаргьдг предприятьсин джил болгьн гермүд бэрлгьнэ чидлин 20 сай квадрат метр агьута гермүд бэрхд болн баарн материалар гермүд бэрхд кергтэ деталн комплектс, 10 сай квадрат метр агьута гермүд бэрэд кургьхмн.

1958—1961 джилмүдт нег кев-кецтэ гермүд болн теднэ

(Сай квадратн метр агьугьар)

	1958	1959	1960	1961
Нег кев-кецтэ гермүд тер тоод:	5,5	10	15	20
Государственн толә Бийдэн бэрдгях тосхачнрт хулдхин толә	2	2	2	2
Гермүдин детальмуд эрстэгьан баарн материалас тер тоод:	3,5	8	13	18
Бийдэн бэрдгях тосхачнрт хулдхин толә	4	6	8	10
Бийдэн бэрдгях тосхачнрт хулдхин толә	2	3	3	4
колхозин тосхлтин толә	2	3	5	6

детальмуд кедж гаргьх ним то батлхмн:

РСФСР-н, УССР-н, БССР-н болн Казахк ССР-н Министрмүдин Советет, партин крайкомст болн обкомст, совнархозмудт, крайсин болн областьсин күүцгч комитетет, цуцата цьон давхр гермүд бэрлгьг икдулх болон газрмудт, нег кев-кецтэ гермүд бэрх зурагьан күүцгьхн толә цуг кергтэ тьрмүдин чаньгьгах зьвтэ.

18. Иим тьрмүд эрки кергтэ гидж тоолхмн:

а) герин эрсин материалиг кедж гаргьлгьг 1960 джилд нег кецтэ кирничэр тоолдж 61 бум кирнич кургдгь гаргьад, тингхларн, эрсин ик блок гаргьлгьг 1956 джилд гаргьснас 15 холван икдулхмн, бички блок гаргьлгьг—3,2 холван, герин газад бийинь нүүрллгьни кирпич—3 холван; чолун блок—2, 6 холван, бетонач кедг блок нег кецтэ кирничин тоогьар—3,5 бумд кургдгь гаргьхмн;

б) 1960 джилд асбошифер гаргьлгьг 3.300 сай плиткд кургьхмн, 806 сай квадратн метрт кургдгь гер брэдгь материал, 1094 сайд кургдгь цементн болн гончарн черепиц гаргьхмн;

в) 1960 джилд хагсу гипсэр штукатурн келгьг 160 сай квадратн метрт кургьхмн, амтн баадг гермүд икар тосхдях райондар гер брэдгь гипс бетонач кеддг ик-ик панель гаргьлгь бурдлэхмн;

г) амтн баадг гермүд саянэр саяхрулдгь кехин толә болн индустриальн кевэр кевкецинь бьдлүлхин толә олн зүсн линолеум гаргьлгьг 36,5 сай квадратн метрт кургдгь, обой—200 сай кусокд кургдгь гаргьхмн.

Синтетическ болн талдан чигн сырьгьгас полин плитк кедж гаргьлгьг, бас тедү мет полин нилюр дардгь шир гаргьлгьг брнэр бурдлэхмн.

Амтн баадг гермүдин болн культурн-бытовой тосхлтин не-квр тетгд эрки кергтэ сян чинртэ, гилкьд бньг гаргьдгь шир гаргьлгь, тер тоод тиган гигьад цаялгьдгь материал, модн пол ширдгь эмалевый шир, паркети полиг уснас харсдгь бньг уга шир, бас тингдгь герин дотр-дундин саяхрулдгь келгьнд кергтэ асбестэр, -цементэр кеддгь ширдгдсн листс, пластмассовой плитк гаргьлгьг зьвэр икдулхмн.

д) 1960 джилд ванн гаргьлгьг 1956 джилд гаргьснас 2 холванас икар гаргьхмн, гар угьадгь сав, унитаз болн радиатор—2,3 холван, гер халулдгь хаас, ус болн кир-нугьд гүүлдгь тру-бас гаргьлгьг—1,8 холван икдулхмн.

Эн заагдсн материал болн тосхлгь кергтэ юмс гаргьлгь

ьсгдгь- делгрүлгьгьар союзн республиксин Министрмүдин Советслэ болн СССР-н Госстройла зьвшаргдсн зура сара хонгин болзгт СССР-н Министрмүдин Советд авч иртхэ гидж СССР-н Госпланд даалгьхмн.

19. Совнархозмудт болн күүч-кьлсчирин депутатнрин баярн газрин Советет сборн железобетонн конструи, ик-ик блокс, ик-ик панель, керамзит, теромизит, нүктэ бетонач кедг изделий гаргьдг тосхлтин предприятьсд болн тосхлтин индустрин нань чигн предприятьсд бдр болгьн дьонь-нйкдан кургдгьтхэ гидж даалгьхмн.

СССР-н Госстройд, амтн баадг крупнопанельн гермүдин сян конструи гаргьхин болн тер конструи келгьна технологинь ясулхин толә 1957 джилд кегдгях конкурсин дигар, СССР-н Министрмүдин Советд 1957 джилин ноябрь сард, крупнопанельн гермүдгь заводмудт кедж гаргьлгьг болн крупноблочн гермүд тосхлгьг ьсгдгь-ьргдгьулхн халхар 1958—1960 джилмүдт ямр кьдлмш күүцгьдхн туск селвгуд орулдж бгтхэ гидж даалгьхмн.

20. Главмосстройин дамшлтин тосхлтин кьдлмшт тархэчин кергт, эдн крупнопанельн прокати перегородк кедж гаргьдгь олзлдгин тускар СССР-н Госстрой хойр сар болгин дотр СССР-н Министрмүдин Советд, экономическ административн районд крупнопанельн перегородк кехд кергтэ болх промышленн оборудовань болн тер производствиг ягьлгь бурдлэхин тускар эврәннь селвган орулдж бгтхэ гидж даалгьхмн.

21. Совнархозмудт, министрствет болн күүч-кьлсчирин депутатнрин баярн газрин Советсин күүцгч комитетет эврәннь гарт баах предприятьсин кучинь, амтн баадг гермүд, культурн-бытовой болн коммуналнь тосхлт келгьнд кергтэ тоот материал, деталь, изделий болн оборудовань зурагьас давулдгь гаргьхд, олзлдж чадх зьв бгхмн.

Фондар оггдгь материал, деталь, изделий болн оборудовань баарн газрт сян селвэр баасэр, зурагьас давулдгь кегдсн болхла, түүрүн болдж тер тоот амтс баадгь, культурн-бытовой болн коммуналнь тосхлтиг экономическ административн райондар кегдгьнд оггьлх зьвтэ гидж йилгьхмн.

Совнархозмудт, министрствет болн күүч-кьлсчирин депутатнрин баярн газрин Советет хоорндан бьоца кегьад, нег-негдан тосхлтд кергтэ тосхлтин материал, изделий, деталь болн оборудовань бгцхадгь нйкдан кургцхэ кергтэ гидж заадж келхмн.

22. Орн-нутгин б-шугьу модн элвг районд амтн баадг гермүд тосхлгьн нургьлньгдан модн гермүд бэрдгьдгь кегдх зьвтэ гидж йилгьхмн.

23. Союзн республиксин компартин ЦК-т, Министрмүдин Советет, крайкомст, обкомст болн балгьсна партин комитетет, совнархозмудт, министрствет, областин (крайин) күүцгч комитетет болн горисполкомст амтн баадг гермүд тосхлгьг кьдлмшчнр болн

уулд церглэчнр эврәннь мөнъгь гар болн государствас бггя мөнъгь авч делгү кедг күүцхд, бргар нйкдан кургцхэдгь болгьтхэ гидж закхмн. Эн кергиг күүцхларн 1958 джилэс авч заемд бичгдлгьн уурч баахин учрар, олн-амтнэ олз-орунь ьсджэкиннь оньгтан авч кергтэ.

Амтн баадг гермүд тосхлгьг кьдлмшчнр болн уулд церглэчнр бийсиннь гаругьар келгьг бурдлгьнэ даалгьвриг теднэ кьдлджэсн предприятьсин болн учрежденсьин гардачнрт даалгьхми. Бийснь онц-онцдан гер бэрдж авцхасн улсин поселкд хаалгь, инженерн коммуниак болн электрическьвр тетглгьнэ кергиг тер улс кьдлцхэдгях предприятьсин болн организацисин гаругьар кегдх зьвтэ, эн кьдлмш кехд тер улс бийснь бас орццгах учрта.

Онц-онцдан бийснь гер бэрдж авцхасн улсин поселкд олн предприятьсин болн учрежденсьин амтн буурьсн болхла тер организацисин мөнъгинь негдүлад, хаалгь болн инженерн сооруженч тосхлдж чадх зьв совнархозмудт, областин (крайин) күүцгч комитетет болн горисполкомст бгхмн.

Областин (крайин) күүцгч комитетет болн горисполкомст онц-онцдан бийсдэн гер бэрх улст болн организацет газр таслдж бгхларн 3—5 джилин эргцд поселк кедж болхиг тоолдж бгтхэ гидж закхмн.

24. Хоорндан күүч-кьлснэ дьонь-нйкд боллцх күүндвр-бооцагьар, нег пэртэ, нег тосхач эзн болх зьв-йос гаргьдгь, эврэн бийдэн гермүд тосхачнрин чидлэр, шин типовой проектэр амтн баадг олн пэртэ гермүд тосхлгьг зьвшлх болн магтх селвг предприятьст, организацет болн күүч-кьлсчирин депутатсин баярн газрин Советет бгхмн.

Амтн баадг олн пэртэ гермүд хамдан тосхлгь кедгях улст эврэн бийдэн гермүд тосхлгьнд мөнъг гаргьдгь бггьнэ дигар ссуд гаргьдгь бггьг СССР-н финансов министрствгд зьвшлхми.

Эврэн бийдэн гермүд тосхлгь болн гермүд-тосхлгьна коллективс бурдлдж гаргьлгьар баах Положенид кергтэ сольврмудиг союзн республиксин Министрмүдин Советс орулхмн.

Эврэн бийдэн гермүд тосхлгьна поселкст баах газрин участкад предприятьст болн учрежденсьет гаргьгдна, хьд-ннь, гер бэрх газр тер организацет кьдлджэсн онц тосхачнрт даалгьдгь бгхмн гидж СССР-н Министрмүдин Советин 1948 джилин августин 26-д гаргьсн 3211 номерта тогтавр немдгь шиидхмн.

Баарн газрин олн-амтнэ баалгьнэ болн цагин баадл, дакад, тосхлгьна материалмуд баахиг бас чигн халадж-тоолдж, эврэн бийдэн гермүд тосхлгьна тускар баах типовой проектэс обл (край) исполкомс, горисполкомс шүүдж халадж авхмн.

25. Эврэн бийдэн тосхачнриг тосхлгьна материалмудар, тосхлгьна хьвэрмүдэр, столярн болн скобяной материалмудар,

санитарн-техническ оборудованэр тетгхиг болн дакад кьдл-кучэр, материалмудин болн кьдлгь-кучнэ үниг гаргьсн дигар авч дьонь-нйкд болхиг совнархозмудт, министрствет, обл (край) исполкомст болн горисполкомст, дакад, предприятьсин болн организацисин гардачнрт закхмн.

Промышленностин шагмудас, энунэ толәд, икнькднь баарн газрин промышленностин болн промкооперацин предприятьс орцулдж, амтн баадг гермүд тосхлгьна кергт тосхлгьна материалмуд гаргьхиг болн кедж гаргьхиг зьвэр икар бргдгьулхиг болн дакад материалмуд болн издельмуд кедж гаргьхиг союзн республиксин Министрмүдин Советет тетгьхмн.

26. Күүч-кьлсчнриг баах гермүдэр тетглгьнэ баадл ясулгьна туск килмдгь бггьгн профессиональн союзмудин гол ах кергнь гидж тоолад. ВЦСПС-т, профессиональн союзмудин централнь болн баарн газрин комитетед даалгьхмн:

Амтн баадг гермүд тосхлгьна государственн зура күүцгьг олн-дундин шүүдж халавр келгьг чаньгьгах; кьдлмшчнрин болн уулд церглэчнрин күүч-кьлснэ орцлгьар предприятьсин мөнъгь гар гермүдин тосхлгьс делгрүлхд бргар дьонь-нйкд бггьгь;

Амтн баадг гермүд тосхлгьна зура цаглань күүцгьнэ толә, батлгдсн зура деер немдгь тосхлгьна материалмуд, издельмуд, олн зүсн аньг-хьвэрмүд кедж гаргьлгьар тосхачнрин коллективсин социалистическ дьрдлэ бурдлэхмн;

Күүч-кьлсчнрин депутатнрин баярн газрин Советэс болн предприятьсас материалмудин болн техническ халхар эврэн бийдэн гермүд тосхачнр кергтэ дьонь-нйкд авчачиг тетгдгь, теднд онц оньг бггьхмн.

27. Колхозмудар амтн баадг гермүд тосхлгьг цугьарагьарнь шамдулх аргьинь хяатхэ гидж компартьсин ЦК-т, союзн республиксин Министрмүдин Советет, партин крайкомст, обкомст, райкомст болн обл (край) исполкомст закхмн.

Колхозмудин болн колхоз хоорнд гаргьсн предприятьсин сетьмудиг зьвэр икар бргдгьулгьн болн баарн газрар тосхлгьна материалмуд, конструи болн детальс гаргьлгьн болн кедж гаргьлгь кергтэ гидж тоолхмн. Колхозмудин тосхлгьна бригадмудин болн колхозмуд хоорндк тосхлтин организацисин күүч-чидлэр колхозмуд деер цуг баарн газрарн гермүдн тосхлгь бурдлэхмн.

Тер деер заагдсн предприятьсиг болн организацисиг кергтэ оборудованэр болн запасной частьсар тетгд колхозмуд олн-зүсн дьонь-нйкд болгьтхэ гидж совнархозмудт болн обл (край) исполкомст закхмн.

28. Бргар хулд кехин толәд тосхлгьнд кергтэ иим материалмуд 1958—1960 джилмүдт гаргьхмн гидж СССР-н Госпланд закхмн:

(Чиглчнь 4-ч халхд)

СССР-т амтн бээдг гермүд тосхлгъиг делгүүлгәнә тускар КПСС-н Центральн Комитетин болн СССР-н Министрмүдин Советин тогтавр

		(чилгчнь)		
	тоогъаргь сай т.	1958 дж.	1959 дж.	1960 дж.
Цемент		2, 7	3, 5	5, 0
Моди (могълдг кевәрнь тоолгъар) сай кв. м.		14, 0	16, 5	19, 7
Шил сай кв. м.		52, 5	54, 0	58, 0
Шифер сай плиткс		1000	1.125	1.350
Герин ора бұрkdг джбблн материалмуд сай кв. м.		210	220	300

Эврэ бийдән гермүд тосхлгъна кергт кдлмшчирт болн үүлд цергләчрнт, тедн кдлд-жәх предпрятьсәр, организа-дсар болн учрежденьсәр дам-джулдж стандартн гермүд, эв-рән бийдән гермүд тосхлгъна кергт тосхлгъна материалмуд, издельмуд болн детальмуд хулдлгъ кехиг СССР-н хулд-гуулгәнә министрств бұр-дхмн.

Бәәрн газрин кооперативн промышленностин предпрятъ-син кедж гаргъдг тосхлгъна конструкце болн детальмуд, столярн материалмуд, герин эрс бәрдг материалмуд, изве-сть, алебастр болн талдан тиим шалддг материалмуд хулдл-гъар райод хоорнд лавк секхнь Центрсоюзд даалгъдджана.

29. Балгъсар чигн, селән газрар чигн тосхлгъдах гер-мүдт, нег брк-бул орлж бәәхд арвн тааста, ке-цевр, дигтә пәтрмүд, 1958 джиләс авн эк-лдж, гаргъхиг темдглхмн. Ам-тн бәәдг гермүдин тосхлтиг типовой проектәр кеджәхмн. Амтн бәәлгәнә болн граж-данск гермүдин тускар гаргъ-гден шин (типовой прсектәс кблтә тер гермүдин, тер дотр гермүдин бндрин туск проект-син шин нормс гаргъхиг СССР-н Госстройд даалгъхмн.

30. Куч-көлсчррин депутатн-рин Советсин бәәрн газрин исполкомст болн совнархоз-мудт даалгъхмн:

балгъсд еклдж бәрхд амтн бәәдг гермүд нургълдж 4—5 давхр бндрәр, бички балгъсд болн поселкс бәрхд нургълдж 2 болн 3 давхр гермүд бәрхиг збвшләд, техник-экономическ то-дигәр кесн государственн зурагъар тосхлгъдах амтн бәәлг гермүд бндртән кедү давхрар тосгъхла сән болхиг олдж гаргъхиг темдглгдхмн; гермүдин төмр-бетон дета-льмүд, эрсин панельмүд, ора буркылгәнә панельмүд кедж гаргългъиг брғар делгрулхмн, эрсин ик блокс, герин дундк ик эрсмүд, үүлд, холва терз-мүд болн талин конструкце болн детальмүд олзлгъиг бр-гдүлхмн;

шин янзтагъар бәргден пәт-рмүдт гидж гаргъх кухонн оборудовань болн бички зә авдг бг-эдиг кергтә тоогъарнь кедж гаргъхиг бурдәхмн.

31. Балгъсар амтн бәәдг гермүд тосхлгънд гаргъсн мөн-гәнә зура кехләрн, эн бал-гъсар амтн бәәдг гермүдин квадратн метрин дундин үнәр кирджд, терүнд кергтә мөн-гәнә кемдjä диглдж гаргъхмн. Гермүд тосхлгънд гаргъх мөнгәнә зура келгәнә тер заагдсн диг-дараг союзн рес-публиксин хотн балгъсдт болн промышленн балгъсар 1959 джилин январин 1-шинәс авн гаргъхмн.

Амтн бәәдг гермүдин нег квадратн метрин үн балгъсн болгънар 1958 джилин июлин 1-шин күртл союзн республи-ксин Министрмүдин Советмуд горисполкомс орлплгътагъар, СССР-н Госстройла збвшлдж гаргъхмн.

Амтн бәәдг гермүд тосхлгъна зура келгъиг болн то-дигиг герин болн туунә дотрк зә-ор-мин квадратн метрәр болн пәт-рин тоогъар кехиг 1959 джи-лин январин 1-шинәс авн гар-гъхмн.

32. Тосхлгъдах гермүдин ква-дратн метрт балгъсн болгънар гаргъсн преискурантин үнәр амтн бәәдг гермүд тосх-лгъар кӯцәсн кдлмшин тус-кар тосхулджах болн бооца-гъар-куундврәр тосхсн кдлм-шчрр хоорнд тооца-авла келгәнә дара 1958 джил гар-гъхмн.

Олн-зүсн кев-янзта гермүдт амтн ээлджәх зә-ормин ква-дратн метрин преискурантин үн диглдж, СССР-н Госстрой-ла збвшлдж, 1958 джилин ию-лин 1-шин күртл батлдж гар-гъгътха гидж союзн республи-ксин Министрмүдин Советмүдт заххмн.

Амтн бәәдг гермүд тосхл-гъар кӯцәсн кдлмшд бгх мөн-гәнә тооцана диг-дараг тосхл-гъна чинринь бддлүлдж, цаг-бол-згинь ахрулхин туск даалгъ-вриг чаньгъадж бддлүлдж болдгар кехмн гидж СССР Госстройд болн СССР-н фи-нансов министрствд даалгъ-хмн.

33. Амтн бәәдг гермүд тос-хлгъ олзлгъгар государственн зура кӯцәлгън олн амтнә эдл-ахун, Советсин болн куч-көл-счррин депутатнрин бәәрн газ-рин Советсин, шишлнь кблддг территориальн тосхлтин управ-ленә гол-ах төрмүдин негнь гидж тоолхмн.

Тосхлтин-монтажн кдлм-шин зура кӯцәснд гаргъсн мбр-ғә, кемр тосхлгъна организаце амтн бәәдг гермүд олзлгънд оруулгъна зураг кӯцәсн цагт бгх диг-дара гаргъхмн.

Балгъедар болн кдлмшчн-рин поселкст амтн бәәдг гер-мүд тосхлгъ яруллгъна керг-т, кдлмшин күнд халхинь болн бийиннь үниг багърул-хин төләд тосхлтин трестмү-диг болн управленьсиг дакад тосхлгъна индустрин предпр-ятъсиг специализац болн хам-цлгъ келгъиг цааранлан кех селвг бгхмн, амтн бәәдг гер-мүд олзлгънд оруулгъиг джи-лин туршарт тегш әлләр кел-гъиг тетгдгәр тосхлгънд үлд-г сүл кдлмшиг зурагъар цаглань кӯцәдг тбгсәхмн.

34. Амтн бәәдг гермүд тос-хлгъна болн тосхл-гъна материалмудин чинриг йоста кевәр бддлүлтә гидж компартъсин ЦК-т, союзн рес-публиксин Министрмүдин Со-

ветст, партин крайкомст, об-комст болн горкомст, совнар-хозмудт, министерствсд, обл (край) исполкомст болн горис-полкомст, тосхлтин предпр-ятъсин болн проектн органи-зацсин гардачирт болн инже-нерн-техническ кдлләчирт зак-хмн.

Тосхлгъна болн тосхлтин материалмудин чинр яруллгъ-гар кӯцәх темдгтә төрмүд 1958 джилин январь сарин 1-шин күртл батлдж гаргъл-гън союзн республиксин Ми-нистрмүдин Советст, совнар-хозмудт болн куч-көлсчррин депутатнрин Советсин край-син, областъсин, балгъсдин исполкомст даалгъдджана.

35. Дарук 3—4 джилмүдт государственн, колхозн болн эврән бийдән гермүд тосхл-гънд эврә чинрәрн, күн бәәхд у зәәтә, тааста боллгъарн, зу-ран болн конструкцин шиидвр-әрн үлгүр-үзмджд болдгар, тосхлтиг арвәр кехин туск шин типовой проектәр 1958 джилд областъсин центрмүд деер болн ик балгъсар амтн бәәх гермүдин үзмдждә тос-хлтс кӯцәхмн гидж союзн республиксин Министрмүдин Советст совнархозмудт, обл (край) исполкомст, гориспол-комст заххмн.

36. Амтн бәәх гермүд тос-хлгъна тускар гаргъсн зураг сәәнәр кӯцәхин төлә, терүнә үн багъруллгъна болн чинр яруллгъна төлә республикс, экономическ административн райсд, балгъсд, предпрятъс болн тосхлгъна организаце дунд социалистическ дбрлдә делгрултхә гидж республикс-ин крайсин, областъсин болн балгъсдин партийн, советск болн профсоюзн организацст седвг бгхмн.

Амтн бәәдг гермүд тосхлгъар социалистическ дбрлдәнд дии-ләчирт СССР-н Министрмүдин Советин, союзн республиксин Министрмүдин Советсин болн ВЦСПС-н дамдждж йовдг Улан тугмуд батлдж гаргъ-хмн, дакад мөнгәнә негдгч, хойрдгч болн гурвдгч мбрә гаргъхмн.

Амтн бәәх гермүд тосхл-гъар кех социалистическ дбрл-дәнә туск Положень, энүнд кедү тугмуд болн мбрән кедү мөнгъ гаргъхиг темдгджд, те-рунд орлцх республиксин Министрмүдин Советслә збв-шәлдж, СССР-н Госстройла болн СССР-н финансов Мини-стерствлә хамдан батлдж гар-гъгътха гидж ВЦСПС-т даалгъ-хмн.

Партийн, советск, проф-союзн, комсомольск органи-заце тосхачнрин кесг олн әәрмелә, предпрятъсин болн учрежденьсин коллективслә хамдан эврәннь седвәртә чид-лән, амтн бәәдг гермүд тосхл-гънд бәәх цуг эв-аргъиг гар-гъджд авлгънур болн олзлгъ-нур залцхах, бдрхн шидр джилмүдт мана орн-нутгт гермүдин туст бәәх дугу-лдсиг уурулх — олн-әмтнә гол-ах төриг эркдјән уга кӯцәх гидж КПСС-н Центральн Комитет болн СССР-н Министрмүдин Совет ицдјәцхәнә.

КПСС-н ЦК-н, СССР-н Правительствин болн СКЮ-н ЦК-н, Югославин Федеративн Народн Республикин делегацс харгъсна тускар 1957 джилин августин 1—26 бәәдлин гол төрмүдин тускар бдр Румынд КПСС-н ЦК-н, СССР-н Правительствин болн СКЮ-н ЦК-н, ФНРЮ-н Пра-вительствин делегацсин хар-гълт болв.

Кесн куундврт орлснь: советск халхас уурмүд Хру-щев Н. С., Микоян А. И., Куу-синен О. В., Пономарев Б. Н., Фирюбин М. П. болн Андро-нов Ю. В;

югославин халхас уурмүд Йосип Броз-Тито, Эдвард Кар-дель, Александр Ранкович, Велько Влахович болн Велько Мичунович.

Хойр партин болн правите-льствин элчр СССР-н болн ФНРЮ хойран хоорнд бәәх залгълдана туск зәрм төрмүд хәләсн деерән, хойр партин уулдврин болн нарт делкәд социализмин болн төвшүн бәә-хин тускин сәәгъинь хәәгч тө-рмүд бас хәләцхәв, тигхләрн хоорнд бәәх залгълдан цааран-дан сәәнәр бсхд саалтан күр-гдјәх төрмүдт онц оньган тәвцхәв.

Нарт делкән бәәдлин туск төрмүдәр делегацс куундвр бас кецхәв, нарт делкән кдл-мшчррин джисәнә, дән уга төвшүн олн-әмтн бәәхин төлә ноолдлгъна туск зәрм төрәр чигн куундвр болв.

Болсн куундвр, хойр халх хоорнднь бәәх залгълдаг ца-арандь делгрулдж батрулхан болн энүнд саалтг болджах хамгиг уга кехин төлә кдлдх збвтәнй иткгдв.

Одгә цагин нарт делкән хбдән дигтә-дарагъар бр тунтрән цагла, кашарастуудж гаргъджд идулнә, Салькта болсн цагт хбдән сальк брүлдж тууна. Хал-лун эклгл хбднь падчкна.

Зуни уг бдр чиләд, сө эк-ләд, бргн теегиг бурксн цагла-хбдчир кевтр тал хбдән джисүлнә.

Иим кевәр идуллгън Каруе-вин бригадт малин чинәг гел уга, намртан киргъх хбднә ноосн бсхд бас ик донь бол-на. Отарт нег чигн гару уга. Увдл белдлгъиг бригад шун-мгъа кевәр кеджәнә. Одртнь малин үвлзньгүр таслвр уга-гъар малин хот зббцхәнә.

—Цугъар ода деерән йир сәәнәр кегдјәнә, болв манд нег торвр бәәнә—усн күрхш. Нег машингъар збдсн усн ма-лиг цугинь тетгдјәхш,—гиджд Каруев келнә

{(Сарпинск района («Коммунист» гидг газетәс)}

Алдр Октябрин 40 джилин бөнд нерәдсн альманах

Хальмг тангъчин дегтрин издательствд Советск государ-ствин 40-ч бөнд нерәдгч лите-ратурн-художественн альма-нах (дегтр) белдгддјәнә.

Советск йосн тогтад 40 джи-лин бөнд иртл хальмг улс элл-ахун болн эрдм-герлин хал-харн яр ик бсмдждә болсиг медүлдж үзүлгч урн-билгин произведениес (поэмс, повестьс, пьесмуд, рассказмуд, стихс, очеркс, статьяс) эн альманахд барлгдцхах мбн.

Альманах белдхин тускар бурдәгдсн редколледг збвәр олн произведениес орад ирчксн бәәнә, болв деернь чигн про-изведениес кергтә болдјана. Альманахд орс келәр бичгдц-хәсн произведениес барлгдцхах әнгъ бас чигн темдгджд.

Эн альманахд орлцх седк-тә улс эврәннь произведениесән август сарин 20 күртл илгәлдж чаддјана.

Хайгнь: Элст, Хальмг изда-тельство, альманахд.

Л. ИНДЖИЕВ.

Редантор Д. М. МУКЕБЕНОВ.

Элст балгъсн. Типография № 1.

Тираж 1575